

Sygn. akt VII U 1447/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2017 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 marca 2017 r. w Warszawie

sprawy Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem zainteresowanej (...) Sp. z o. o. z siedzibą w W.

na skutek odwołania Z. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. z dnia 8 lipca 2016 r., nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) w W. z dnia 8 lipca 2016 r., nr (...), w ten sposób, że stwierdza, że odwołujący Z. K. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 25 lutego 2016 r.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. na rzecz odwołującego Z. K. kwotę 2.400,00 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Z. K. złożył w dniu 18 sierpnia 2016 odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. z dnia 08 lipca 2016 r., nr: (...), stwierdzającej, że nie podlega on, jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 25 lutego 2016 r.

W odwołaniu zarzucił organowi:

1. Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym przyjęciu, że Z. K. nie nawiązał z płatnikiem składek stosunku pracy, a tym samym nie podlegał ubezpieczeniu chorobowemu w czasie wystąpienia u niego niezdolności do pracy z tytułu choroby, co stanowiło podstawę odmowy przyznania odwołującemu się zasiłku chorobowego za okres niezdolności do pracy z powodu choroby, co stanowiło podstawę odmowy przyznania zasiłku chorobowego za okres niezdolności do pracy;

2. Naruszenie przepisu art. 58 § 2 oraz art. 83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny („k.c.”) w zw. z art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy („k.p.”) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że umowa o pracę zawarta w dniu 14.12.2015 r. pomiędzy Z. K. oraz (...) sp. z o.o. zawarta została dla pozorów, podczas

gdy umowa przedmiotowa została zawarta w celu rzeczywistego wykonywania przez odwołującego się obowiązków pracowniczych na rzecz (...) sp. z o.o., pod jego kierownictwem oraz za ustalonym wynagrodzeniem;

3. Naruszenie przepisu art. 22 § 1 k.p. poprzez dokonanie jego błędnej wykładni i przyjęcie, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie został nawiązany stosunek pracy, podczas gdy do essentialia negotii umowy o pracę należy: zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, zaś w zakresie pracodawcy do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Według odwołującego się powyższe zarzuty skutkowały następującymi naruszeniami:

1. Naruszenie przepisy art. 6 ust. 1 pkt. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 Ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych („s.u.s.”) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że odwołujący się jako pracownik zatrudniony w (...) sp. z o.o. nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu;
2. Naruszenie przepisu art. 11 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt. 1 s.u.s. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że odwołujący się jako osoba podlegająca obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu bycia pracownikiem, nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu;
3. Naruszenie przepisu art. 13 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 s.u.s. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że odwołujący się jako pracownik (...) sp. z o.o. nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu wypadkowemu.

Na powyższej podstawie odwołujący się wniósł o zmianę decyzji nr (...) poprzez ustalenie, że odwołujący się podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnym, rentowym, chorobowym oraz wypadkowym od dnia 25.02.2016 r.

W uzasadnieniu odwołania Z. K. przytoczył okoliczności stanu faktycznego oraz swoje stanowisko w sprawie. Odwołujący się wskazał, że nie można mówić o braku dowodów na faktyczne wykonywanie przez odwołującego się pracy, w sytuacji gdy przez cały okres zatrudnienia odwołujący się był niezdolny do pracy z powodu choroby. Według odwołującego się wskazuje to na brak rozważenia przez organ rentowy materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Ponadto, jak wskazuje w uzasadnieniu odwołania, dowody zgromadzone w sprawie pozwalają twierdzić, że stosunek pracy został skutecznie nawiązany. Odwołujący się podniósł, że nie zostało wyznaczone zastępstwo dla niego, gdyż jak wyjaśnił jego pracodawca, stanowisko zostało utworzone tylko i wyłącznie dla odwołującego się, z uwagi na jego specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Poza doświadczeniem odwołujący się powołuje fakt posiadania licznych kontaktów biznesowych co może wpłynąć pozytywnie na zwiększenie ilości klientów (...) sp. z o.o. Odwołujący się ponadto wskazuje, że błędne jest stanowisko organu rentowego jakoby umowa o pracę została zawarta przez strony dla pozorów i w celu uzyskania środków z FUS. Jak wskazuje nie zachodzą przesłanki pozorności, a ponadto organ rentowy nie wykazał w jaki sposób umowa o pracę zawarta pomiędzy odwołującym się, a płatnikiem składek jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Odwołujący się podnosi także, że stanowisko organu o braku skutecznego nawiązania stosunku pracy jest bezpodstawne w świetle art. 22 § 1 k.p. Jak uzasadnia, stosunek pracy został nawiązany z dniem 25.02.2016 r. (termin rozpoczęcia pracy wskazany w umowie), a nawiązanie stosunku pracy nie jest powiązane z faktycznym przystąpieniem do jej wykonania.

Według odwołującego się błędne ustalenia faktyczne organu oraz przyjęcie, że umowa pomiędzy odwołującym się a płatnikiem składek jest pozorna prowadzi do niewłaściwego zastosowania przepisów Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Jak podnosi, w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym takie naruszenie nie miałoby miejsca, gdyż osoba pozostająca w stosunku pracy podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnym i rentowym, chorobowym, wypadkowym. (k. 2-10)

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 21.09.2016 r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu podniósł, że w toku postępowania strony nie przedstawiły dowodów faktycznego wykonywania pracy przez odwołującego się, który to został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia już w trakcie niezdolności do pracy. Według organu rentowego niepodjęcie pracy przez odwołującego się, nieudzielenie wyjaśnień,

niezatrudnienie nikogo na zastępstwo przez (...) sp. z o.o., utworzenie stanowiska pracy wyłącznie w celu zatrudnienia i zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych odwołującego się dają podstawy do stwierdzenia pozorności umowy o pracę. (k. 20-21).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. K. jest z wykształcenia ekonomistą (k. 136) o bogatym doświadczeniu zawodowym (CV Z. K., akta rentowe). W 2015 r. poznał panią M. J., będącą prezesem spółki (...) Sp. z o.o. Wtedy też umówili się na spotkanie w sprawie potencjalnej współpracy. Podczas spotkania wyrazili obopólną chęć nawiązania współpracy – do zadań odwołującego się miało należeć restrukturyzacja firm współpracujących z (...) Sp. z o.o. Niedługo po tym spotkaniu, 14.12.2015 r. doszło do zawarcia umowy o pracę, według której odwołujący się miał podjąć pracę z dniem 25.02.2016 r. Jakkolwiek tego dnia nie stawiał się do pracy z powodu choroby. Odwołujący się stawiał się do pracy z dniem 02.09.2016 r. (k. 136-137). Od tej chwili ww. świadczy pracę na rzecz płatnika składek co potwierdza obszerna korespondencja mailowa odwołującego z pracodawcą oraz klientami (k. 35-51 oraz k. 83-119).

Niezdolność do pracy odwołującego się trwała od dnia 22.02.2015 r. (zaświadczenie lekarskie z dnia 23.02.2016 r., akta rentowe) do dnia 28.08.2016 r. (k. 16). Za pierwsze 30 dni zwolnienia pracodawca wypłacił odwołującemu się wynagrodzenie chorobowe (k. 137 oraz k.144-145).

W związku z powyższym organ rentowy wszczął postępowanie wyjaśniające. W oparciu o wyniki przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego oraz w świetle zgromadzonych dowodów, organ rentowy uznał, że umowa o pracę na podstawie, której odwołujący została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek została zawarta pod pozorem i z naruszeniem zasad współzycia społecznego. Zdaniem organu rentowego odwołujący nie przedstawił dowodów na okoliczność faktycznego wykonywania pracy, a okoliczności faktyczne i prawne wskazują na zawarcie umowy pod pozorem oraz z naruszeniem zasad współzycia społecznego (k. 20-21).

W oparciu o powyższe ustalenia Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. wydał decyzję z dnia 08 lipca 2016 r., nr: (...), w której orzeczona o braku podstawy podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy pracę, gdyż na podstawie art. 83 k.c. w z związku z art. 300 k.p. umowa ta jest nieważna (Decyzja z dnia 08.07.2016 r., nr: (...), akta rentowe).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego, Z. K. złożył odwołanie za pośrednictwem ZUS, co zainicjowało niniejsze postępowanie.

Powołane przez Sąd Okręgowy dowody z dokumentów, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, korespondowały ze sobą oraz z osobowymi źródłami dowodowymi i tworzyły spójny stan faktyczny. Co istotne, strony, w tym organ rentowy, nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, należało uznać za bezsporne i mające rozstrzygające znaczenie. Sąd uznał zeznania wysłuchiwanego w charakterze strony Z. K. (k. 136-138) oraz prezesa zainteresowanej M. J. (k. 138-139) za wiarygodne. W zeznaniach wysłuchiwani wskazywali na istotne z punktu widzenia sprawy kwestie. Ich wypowiedzi znajdowały potwierdzenie w dokumentach oraz korespondowały ze sobą, tworząc spójny obraz sprawy.

W związku z powyższym Sąd zważył co następuje:

Odwołanie Z. K. od decyzji z dnia 08 lipca 2016 r., nr: (...) jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie, czy umowa o pracę zawarta przez odwołującego Z. K. z (...) Sp. z o.o. w dniu 14 grudnia 2015 r. stanowi ważną i skuteczną umowę o pracę, czy też - jak twierdzi ZUS - umowa ta została zawarta jedynie dla pozoru, w związku z czym nie wywołała ona i nie wywołuje skutków w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia.

Przystępując do oceny prawnej przedmiotu sporu, w pierwszej kolejności przyznać należy, że dokonywana przez organ rentowy kontrola zgłoszeń do ubezpieczenia oraz prawidłowości i rzetelności obliczenia składki oznacza przyznanie

Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych kompetencji do badania samego tytułu ubezpieczenia wynikającego z zawarcia umowy o pracę, a zatem badania również ważności takiej umowy (por. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013 r., III AUa 1039/12 oraz z dnia 25 września 2012 r., III AUa 398/12).

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust.1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt. 1 s.u.s., obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym: emerytalno- rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy w okresie od momentu nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art. 22 § 1 k.p.). W ujęciu art. 22 § 1 k.p. stosunek pracy to relacja prawna łącząca pracodawcę i pracownika, na której treść składają się wzajemne prawa i obowiązki. Zgodnie z treścią powołanego przepisu zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy pod kierownictwem pracodawcy w czasie i miejscu przez niego wyznaczonym za wynagrodzeniem. Swoistość stosunku pracy wyraża się w jego cechach, które odróżniają go od stosunków cywilnoprawnych, a także zwyczajowej, okazjonalnej pomocy członków najbliższej rodziny świadczonej na rzecz określonego przedsiębiorcy, w ramach których świadczona jest praca. Do tych właściwości stosunku pracy należą: dobrowolność zobowiązania, zarobkowy charakter stosunku pracy, osobisty charakter świadczenia pracy oraz podporządkowanie pracownika co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy, wyrażające się również w możliwości wydawania pracownikowi poleceń dotyczących pracy.

Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy, stwierdzić należało, że sformułowany przez organ rentowy zarzut pozorności umowy o pracę w oparciu o przepis art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. był chybiony.

Jak trafnie wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 czerwca 2013 r. (II PK 299/12) oświadczenie woli jest złożone dla pozorów, jeżeli jest symulowane. Symulacja ta musi się składać z dwóch elementów. Po pierwsze, strony, które dokonują symulowanej czynności prawnej, próbują wywołać wobec osób trzecich przeświadczenie (niezgodne z rzeczywistością), że ich zamiarem jest wywołanie skutków prawnych, objętych treścią ich oświadczeń woli. Po drugie między stronami musi istnieć tajne, niedostępne osobom trzecim porozumienie, że te oświadczenia woli nie mają wywołać zwykłych skutków prawnych (akt konfidencji). A zatem jest to porozumienie, co do tego, że zamiar wyrażony w treści symulowanych oświadczeń woli nie istnieje lub że zamiar ten jest inny niż ujawniony w symulowanych oświadczeniach. Niezgodność rzeczywistego zamiaru stron z treścią czynności prawnej musi odnosić się do jej skuteczności prawnej oraz woli powołania do życia określonego stosunku prawnego.

Sąd Najwyższy zwraca w tym orzeczeniu uwagę, że przepis art. 83 § 1 k.c. opisuje dwie różne postaci pozorności. Pierwsza z nich dotyczy sytuacji, gdy strony dokonują czynności prawnej dla pozorów i jej dokonanie nie służy ukryciu innej czynności prawnej. Można tu mówić o pozorności zwykłej, bezwzględnej lub o symulacji absolutnej, bezwzględnej. Druga dotyczy sytuacji, gdy strony dokonują czynności prawnej pozornej w celu ukrycia innej czynności prawnej (dysymulowanej), której skutki prawne rzeczywiście chcą wywołać. Czynność prawna pozorna, wyrażająca oświadczenie woli pozorne, nie ukrywające innej czynności prawnej, nie wywołuje między stronami skutków prawnych, gdyż jest nieważna w świetle art. 83 § 1 k.c. Oświadczenie woli stron nie może wywołać skutków prawnych odpowiadających jego treści, ponieważ same strony tego nie chcą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 1986 r., I CR 45/86).

Osoba, która zawarła fikcyjną umowę o pracę, nie podlega ubezpieczeniu społecznemu i nie nabywa prawa do świadczeń wynikających z tego ubezpieczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 r., II UKN 32/96 oraz z dnia 17 marca 1998 r., II UKN 568/97). Fakt, że oświadczenia stron umowy zawierają określone w art. 22 k.p. formalne elementy umowy o pracę, nie oznacza jednak, że umowa taka jest ważna. Jeżeli bowiem strony nie zamierzały osiągnąć skutków wynikających z umowy, w szczególności jeżeli nie doszło do podjęcia i wykonywania pracy, a jedynym celem umowy było umożliwienie pracownikowi skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, umowa taka jest pozorna (art. 83 k.c.). Jakkolwiek taka sytuacja w tej sprawie nie ma miejsca.

W świetle ustalonego stanu faktycznego nie ma wątpliwości, że umowa o pracę została zawarta. W przedmiotowej umowie znajdowało się postanowienie o rozpoczęciu pracy od dnia 25.02.2016 r., co zgodnie z art. 26 k.p. determinuje dzień nawiązania stosunku pracy. Ponadto art. 22 § 1 k.p. nie zawiera przesłanki stosunku pracy takiej jak faktyczne wykonywanie pracy. Co więcej nic nie wskazuje na symulowanie oświadczenia woli przez strony umowy o pracę. Jak wynika ze stanu faktycznego odwołujący i płatnik składek chcieli i chcą w dalszy ciąg być stronami przedmiotowego stosunku pracy, przez co należy stwierdzić, iż w momencie zawarcia umowy istniała wola stron aby dany stosunek prawny zaistniał. Należy także wskazać, że przeszkoda w podjęciu pracy ma charakter obiektywny – niezdolność do pracy. Owa przeszkoda w świadczeniu pracy, gdyby zaistniała choćby dzień po dniu wskazanym w umowie jako dzień rozpoczęcia pracy, nie budziłaby wątpliwości organu rentowego jako powód do przebywania na zwolnieniu chorobowym. Organ rentowy błędnie wskazuje tę okoliczność jako uzasadniającą pozorność. Taka wykładnia art.22 k.p. oraz art. 83 k.c. w zw. art. 300 k.p. prowadziłaby do zbytniego penalizowania pracowników, których spotykają zdarzenia losowe takie jak choroby niepozwalające na podjęcie pracy poprzez uniemożliwienie im korzystania z ubezpieczeń chorobowych.

Reasumując, skoro między stronami powstał ważny stosunek pracy, lecz nie był on faktycznie realizowany z przyczyn obiektywnych, odwołujący Z. K. podlega ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.) od dnia 25 lutego 2016 r.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie Z. K. od decyzji z dnia 08 lipca 2016 r., nr: (...), w konsekwencji, czego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, że odwołujący Z. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 25 lutego 2016 r., jako pracownik u płatnika (...) Sp. z o.o., o czym orzekł w sentencji wyroku.

Biorąc po uwagę zasadę odpowiedzialności za wynik procesu Sąd na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującego zwrot kosztów zastępstwa procesowego, jako że odwołujący był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika – radcę prawnego. Organ rentowy jako strona przegrywająca proces został zobowiązany do poniesienia kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika reprezentującego odwołującego w postępowaniu w niniejszej sprawie w wysokości 2.400,00 złotych, których wysokość została ustalona na podstawie § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.), biorąc po uwagę wartość przedmiotu sporu tj. wysokość świadczenia za sporny okres.

ZARZĄDZENIE

(...)